

باسمه تعالی

پیش نویس

طرح کلان و معماری ساحاتار فرهنگ و رسانه کشور

نسخه دبیرخانه ۲/۰

۷ دی ماه ۱۴۰۰

فهرست

- ۱- خلاصه مدیریتی ۱
- ۲- مقدمه ۴
- ۳- فرآیند انجام کار ۶
- ۴- تحلیل محتوا و گزاره‌های کلیدی ۸
- ۵- نقش و اهمیت شورای عالی انقلاب فرهنگی در بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه کشور ۱۲
- ۶- طرح تحول شورای عالی انقلاب فرهنگی ۱۲
 - ۱-۶- چرخش‌های تحول‌آفرین ۱۳
 - ۲-۶- ضرورت تغییر در ترکیب اعضای شورا ۱۴
 - ۳-۶- ترکیب شورای عالی انقلاب فرهنگی (۲۵ عضو) ۱۴
 - ۴-۶- شورای معین (۲۸ عضو) ۱۵
 - ۵-۶- ستادهای راهبری و خطوط برنامه‌ای فرهنگ (۹ ستاد) ۱۵
 - ۶-۶- ساختار دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی ۲۲
 - ۷-۶- کمیسیون تلفیق برنامه و بودجه ۲۴
 - ۸-۶- خوشه‌های اجرایی ۲۵
- ۷- پیوست‌ها ۲۹
 - ۱-۷- طرح مصوّب «ساختار مطلوب شورای عالی انقلاب فرهنگی» ۲۹
 - ۲-۷- طرح مصوّب «مدل فرآیندی شورای عالی انقلاب فرهنگی» ۲۹
 - ۳-۷- گزاره‌های راهبردی تحلیل‌شده از شبکه ۹۰۰ نفری نخبگان ۲۹
 - ۴-۷- محورهای هم‌اندیشی بازآرایی نظام رسانه‌ای کشور ۲۹
 - ۵-۷- منابع محتوایی و رسمی بررسی شده در دبیرخانه در حوزه فرهنگ ۲۹
 - ۶-۷- اسامی افراد مؤثر و مشارکت‌کننده در طرح ۲۹
 - ۷-۷- گزارش‌های بودجه‌نما و طراحی‌های انجام شده در رابطه با بودجه ۲۹

۱- خلاصه مدیریتی

پیرو تأکید رهبر معظم انقلاب بر ضرورت بازسازی انقلابی ساختار فرهنگ و رسانه کشور در تاریخ ۶ شهریورماه ۱۴۰۰، دبیرخانه طرح کلان و معماری ساختار فرهنگ و رسانه کشور با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی، کمیسیون فرهنگی مجلس و دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، به منظور ارائه طرح بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه تشکیل شد.

دبیرخانه طرح کلان و معماری ساختار فرهنگ و رسانه، بهره‌گیری از سازوکار مشارکتی و تجمیع نظرات طیف وسیعی از نخبگان و صاحب‌نظران را خط‌مشی اصلی خود قرار داد. لذا از مسیرهای مختلف اقدام به تأمین محتوا از میان نظرات مردمی، نخبگان استانی، دستگاه‌های رسمی کشور، متخصصان و اهالی فرهنگ و رسانه، کتاب‌ها، مقالات و پژوهش‌ها و سرانجام رسانه‌های رسمی و شبکه‌های اجتماعی نمود. (تفصیل در «بخش ۲ - فرآیند انجام کار»)

در گام بعد، محتوای تأمین‌شده مورد تحلیل و نظام‌مندسازی قرار گرفت. تاکنون با اخذ نظر حدود ۹۰۰ نفر از اهالی فرهنگ و رسانه، بیش از ۱,۹۰۰ گزاره راهبردی استخراج شده است. در ادامه به مختصری از پرتکرارترین و اصلی‌ترین گزاره‌ها که در سه مرحله خلاصه و گزینش شده‌اند، اشاره می‌شود. (تفصیل در «بخش ۳ - تحلیل محتوا و گزاره‌های کلیدی»)

▪ توصیف وضع موجود:

- ضعف در کیفیت، تربیت و حمایت از نیروی انسانی کارآمد؛
- وجود تعارض، تداخل و تشتت در سطوح سیاست‌گذاری، کارکرد و عملکرد نهادهای فرهنگی؛
- فقدان الگوی تعاملی و عدم هم‌افزایی نهادهای فرهنگی؛
- عدم توجه لازم به اقشار مختلف مخاطب در سطح ملی و بین‌المللی؛
- اسناد بالادستی خنثی و دیوانسالارانه، کلی، مبهم و تفسیرپذیر، تدوین بدون مشارکت نخبگان و مردم، محافظه‌کارانه، رو به عقب، دور از واقعیت و عدم ترسیم مسیر تحقق؛
- فقدان سازوکارهای نظارت و ارزیابی عملکرد حوزه فرهنگ و برخورد با مسئولین متخلف و تارک فعل؛
- نبود نظام تولید، توزیع، توصیه و مصرف محصولات فرهنگی و تزلزل اقتصاد فرهنگ؛

▪ ترسیم وضع مطلوب:

- استیلای امر فرهنگ بر سایر امور اعم از سیاسی و اقتصادی؛
- ارتقای فرهنگ سازمانی و برخورداری از نیروی انسانی جوان، کارآمد و دانا مبتنی بر کشف و پرورش استعدادها؛
- مردمی‌بودن و مشارکت حداکثری مردم و حلقه‌های میانی در تصمیم‌سازی، اجرا و نظارت؛
- هماهنگی، هم‌افزایی و فرماندهی واحد، مقتدر، متخصص و متعهد؛
- تقویت فرهنگ‌های بومی و نقش‌آفرینی فعالانه آن‌ها در عرصه ملی و بین‌المللی؛
- گفتمان‌سازی فرهنگی و ترسیم رؤیای تمدن نوین اسلامی با تأکید بر نهادهای اصیل مانند خانواده؛
- تحقق دولت اسلامی و تعالی فرهنگ و سبک زندگی حکمرانان؛
- اتصال نهاد علم و فرهنگ و تعامل دوسویه؛

- راهکارهای بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه:
 - تبدیل شورای عالی انقلاب فرهنگی به قرارگاه فرهنگی با کارکرد فرماندهی حوزه فرهنگ و اجتناب از سیاست‌گذاری صرف و منفک از اجرا و نظارت؛
 - اعطای بازوی برنامه‌ریزی، راهبری و نظارت به شورای عالی انقلاب فرهنگی با مأموریت‌های مشخص موضوعی، عرصه‌ای و مخاطبی؛
 - نقش‌آفرینی شورای عالی انقلاب فرهنگی در تدوین طرح‌ها و لوایح به‌ویژه برنامه و بودجه سالانه؛
 - بهره‌گیری ترکیبی از مدیران نظریه‌پرداز، راهبردنکار و مسلط به اجرا در مرکز فرماندهی؛
 - اجرای برنامه احیای پیوست فرهنگی، اجتماعی و عدالت در کشور؛
 - ایجاد ساختار مسئول و متولی توسعه و ارتقای منابع انسانی حوزه فرهنگ در راستای تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد و تحول‌گرا؛
 - بازنگری در ساختارهای فرهنگی موجود در راستای چابک‌سازی، حذف موازی‌کاری و تقسیم کار مسئله‌محور و مخاطب‌محور؛
 - ایجاد اتاق وضعیت فرهنگ (شناخت جامعه، مخاطب، ظرفیت‌ها و اثربخشی برنامه‌ها)
 - هماهنگی و هم‌افزایی ظرفیت پژوهشگاه‌ها و تقسیم کار موضوعی، عرصه‌ای، داخلی و بین‌المللی؛
 - ایجاد سازوکارهای مؤثر نظارتی و پایش مستمر از جمله سامانه شفافیت و نظارت مردمی؛
 - ایجاد مرکز مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن و گروه واکنش سریع در راستای مقابله مؤثر و هوشمندانه؛

بررسی گزاره‌های راهبردی اهالی فرهنگ و رسانه نشان می‌دهد بخش عمده‌ای از نظرات، بر ضرورت هماهنگی برنامه‌ها و راهبری امور فرهنگی ذیل یک مرجع واحد تأکید دارند. از آنجایی که **پیش‌نیاز** بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه کشور، **تحول در شورای عالی انقلاب فرهنگی** به‌عنوان رأس هرم حکمرانی حوزه فرهنگ است و بدون این مهم، حتی با فرض امکان‌پذیری بازسازی سایر اجزای ساختار، مهم‌ترین آسیب کنونی یعنی فقدان هماهنگی، هم‌افزایی و هوشمندی، همچنان پابرجا است؛ بنابراین ارائه طرح تحول و بازسازی ساختار شورای عالی انقلاب فرهنگی در اولویت قرار گرفت تا با اجرای آن، اولاً مقدمه و پیش‌نیاز بازسازی سایر ساختارها محقق شود و ثانیاً شورای عالی بتواند با به‌دست آوردن الزامات فرماندهی از جمله بازوهای رصدی و راهبری، بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه کشور را عالمانه‌تر، متقن‌تر و دقیق‌تر محقق کند.

هدف اصلی این طرح، تبدیل شورای عالی انقلاب فرهنگی به مرکز فرماندهی و قرارگاه اصلی سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی حوزه علم و فرهنگ است. این هدف توسط دو ایده اساسی ساختاری پیگیری می‌شود: اولاً اتصال حلقه سیاست‌گذاری، راهبردنکاری، اجرا و نظارت توسط **ستادهای نه‌گانه** و ثانیاً کاهش تشتت و افزایش هماهنگی دستگاه‌ها از طریق **خوشه‌های اجرایی**. (تفصیل در «بخش ۵ - طرح تحول شورای عالی انقلاب فرهنگی»)

از جمله آسیب‌های مهم ساختار فعلی، چندشغله بودن مسئولین شورای عالی، عدم تمرکز، اهتمام و صرف زمان مناسب برای امور شورا و دبیرخانه، گسست نهاد علم از فرهنگ و هردو از جامعه است. ستادهای نه‌گانه به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که این آسیب‌ها رفع شود؛ چراکه این **ستادها به مثابه قرارگاه تخصصی**، شأن فرماندهی و راهبری

دارند، جنس کنش آن‌ها فعالانه و اثرگذاری آن‌ها پیشینی است. ستادها ضمن مسئول و پاسخ‌گو بودن نسبت به وضعیت فرهنگی کشور، متولی حل مسائل از طریق اتصال نهاد علم و فرهنگ و جامعه هستند. رؤسای ستادها، عضو شورا بوده و وظیفه دارند به صورت **تمام وقت** برای ایفای وظایف تلاش کنند. از این رو، اعضای حقیقی به گونه‌ای انتخاب می‌شوند که توانایی ریاست بر هر یک از ستادهای تخصصی را دارا باشند.

دستگاه‌های اجرایی نیز که در **شش خوشه** قرار می‌گیرند، برنامه‌هایشان را براساس سیاست‌ها و راهبردهای مصوب شورای عالی و به واسطه سرخوشه‌ها و تعامل با ستادها تنظیم و از آن‌ها دفاع می‌کنند. در این مرحله، قرار گرفتن دستگاه‌ها ذیل سرخوشه‌ها، به معنی انحلال یا ادغام نیست؛ بلکه خوشه‌بندی در راستای رفع آسیب دوباره‌کاری‌ها و موازی‌کاری‌های ناکارآمد و غیرهوشمندانه و به منظور هماهنگی و تقسیم کار موضوعی، مخاطبی و عرصه‌ای صورت می‌گیرد. در این فرآیند آسیب‌ها، زوائد و خلأهای ساختاری شناسایی می‌شوند و در گام بعدی با ارائه طرح تکمیلی بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه و تصویب در شورای عالی، برای حذف، ادغام، ترکیب، تغییر یا اضافه تصمیم‌گیری می‌شود.

در خصوص **ترکیب اعضای شورای عالی**، نظر به تکثر کنونی اعضای حقوقی، کاهش اعضای حقوقی مد نظر قرار گرفته است؛ چراکه این اعضا عمدتاً تابع رؤسای قوا و کمیسیون‌های مرتبط با نهاد خود هستند. البته رؤسای قوا و معاونان اول آن‌ها در شورا عضویت دارند و رئیس کمیسیون نهادهای فرهنگی حاکمیتی، دولتی و تقنینی نیز عضو شورای عالی هستند. عمده اعضای حقوقی در حالت فعلی، با وجود اینکه دیگر عضو شورای عالی نیستند؛ اما در **شورای معین** و خوشه‌های مرتبط با حیطه فعالیت‌های دستگاه خود، نقش فعال خواهند داشت.

با این توضیحات، **اعضای شورای عالی** این‌گونه پیشنهاد می‌گردد: ۱۰ نفر رؤسای قوا، معاونان اول، رؤسای کمیسیون‌های فرهنگی دو قوه و مجموعه‌های ذیل رهبری و دادستان کل کشور؛ ۹ نفر رئیس ستادها؛ ۳ نفر عضو حقیقی غیر اجرایی؛ ۲ نفر رئیس برنامه‌های کلان؛ ۱ نفر دبیر شورا. در **شورای معین** نیز رؤسای قوا حضور ندارند و در عوض ۶ سرخوشه اجرایی در آن عضو هستند.

در **ساختار دبیرخانه** شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز ایجاد «مرکز رصد و پایش فرهنگ»، «دفتر برنامه رصد و مقابله با دشمن»، «دفتر پیوست فرهنگی، اجتماعی و عدالت» و «معاونت شبکه انسانی» از جمله ساختارهای مهمی هستند که در کنار ستادها، نقش‌آفرینی فعال در حکمرانی حوزه فرهنگ دارند. (طرح مصور ساختار مطلوب در پیوست)

واقعیت موجود در بخش فرهنگ نشان می‌دهد که از یک سو، نهادها و سازمان‌های متعددی در این حوزه وجود دارند که به دنبال اجرای برنامه‌های خود هستند و از سویی دیگر برخی امور راهبردی در حوزه فرهنگ بدون متولی باقی‌مانده است. بدین معنا که عملاً هم‌افزایی و فرماندهی یک موضوع فرهنگی میان دستگاه‌های مختلف دشوار و تاحدی غیرممکن شده است. لذا لازم است با شناخت کارکردها و ساختارهای دستگاه‌های فرهنگی نسبت به فلسفه وجودی آن‌ها مذاقه صورت پذیرد و ریل‌گذاری جدیدی برای جانمایی صحیح آن‌ها فراهم شود.

تعدد دستگاه‌ها و تداخل و موازی‌کاری وظایف و فعالیت‌ها در بخش فرهنگ باعث شده است انسجام مطلوبی در امور سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرایی حاصل نگردد و ضمن به حاشیه بردن موضوع حیاتی فرهنگ در مواجهه با دیگر بخش‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی، موضوع مهندسی فرهنگی نیز تحت‌الشعاع واقع شود. با کمی توجه در قوانین بودجه سنواتی کشور می‌توان به صورت مشهود این آسیب را مشاهده نمود. چرا که اعتبارات مندرج در ردیف اعتباری یک برنامه فرهنگی بعضاً بین ده‌ها دستگاه توزیع شده و برخی از این دستگاه‌ها حتی جزء دستگاه‌های فرهنگی نیز محسوب نمی‌شوند. لذا لازم است، تبیین وظایف و کارکردهای دستگاه‌های فرهنگی در سطوح مختلف سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرایی براساس نوع کارکرد به انجام برسد. ضرورت این موضوع در بخش فرهنگ که دارای پویایی روزافزون بوده و درعین حال به دنبال طراحی و استقرار مهندسی فرهنگی است، مضاعف و رعایت الزاماتی همچون نهادسازی و ایجاد روابط پویا در این حوزه و اصلاح کارکردی و ساختاری دستگاه‌های فرهنگی دارای اهمیت فراوان است.

برخی از مسائل و آسیب‌هایی که به نظام فرهنگی کشور با این روند وارد می‌شود به شرح زیر است:

- تعدد و تداخل وظیفه‌ای دستگاه‌های فرهنگی و عدم وجود هماهنگی لازم بین آن‌ها
- عدم وجود نگاه فرهنگی در فرآیند تصمیم‌گیری در نظام‌های مختلف و بالتبع بین مدیران بخش‌های مختلف اقتصادی، سیاسی و اجتماعی
- عدم جامعیت در عارضه‌یابی فرهنگی جامعه و ارائه راه‌حل‌های زودگذر
- فقدان سیاست‌های کلان و برنامه جامع در حوزه فرهنگ
- عدم شفافیت در قلمرو دولت در بخش فرهنگ و عدم مشارکت جدی بخش خصوصی در عرصه فرهنگ و بالتبع ضعف صنفی و حرفه‌ای
- غیرشفاف بودن سیاست‌ها و فرآیندهای تخصیص اعتبارات حمایتی دولت برای حلقه‌های میانی
- عدم تعامل بهینه فرهنگی با جهان خارج و وجود تحمیل‌های فرهنگی خارجی و تهاجم فرهنگی و بالتبع ازخودبیگانگی فرهنگی
- عدم جامعیت و تطبیق سیاست‌های کلان فرهنگی با نیازهای روز جامعه و پیشرفت‌های فناورانه
- ناکارآمدی نهادهای نظارتی و عدم رصد فرهنگی
- عدم مدیریت تقاضاهای متنوع و روزافزون فرهنگی و هنری در اقصای مختلف جامعه
- عدم توجه به آثار و تبعات فرهنگی طرح‌ها و پروژه‌ها
- عدم توجه کافی به اقتصاد فرهنگ و بی‌توجهی به صنایع و محصولات فرهنگی
- عدم توجه کافی به خرده‌فرهنگ‌ها و فرهنگ‌های بومی و محلی

• ضعف در وجود نیروی انسانی کارآمد در دستگاه‌های فرهنگی

با نگاهی گذرا به مطالب بالا می‌توان به این مهم دست یافت که گستره آسیب‌شناسی در نظام فرهنگی کشور در جمیع اجزاء سازمانی اعم از محیط بیرونی و درونی، چشم‌انداز، سیاست‌ها و راهبردها، کارکردها و وظایف، ساختارها و فرایندها، منابع انسانی، اطلاعاتی، دانشی، بودجه‌ای و مالی، مدیران، فناوری‌ها، فرهنگ سازمانی، قوانین و مقررات و ... قابل رهگیری است. از آنجایی که تحول در شورای عالی انقلاب فرهنگی به‌عنوان رأس هرم حکمرانی حوزه فرهنگ، پیش‌نیاز بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه کشور است و بدون این مهم، حتی با فرض امکان‌پذیری بازسازی سایر ساختارها، مهم‌ترین آسیب کنونی یعنی فقدان هماهنگی، هم‌افزایی و هوشمندی، همچنان پابرجا است؛ بنابراین ارائه طرح تحول و بازسازی ساختار شورای عالی انقلاب فرهنگی در اولویت قرار گرفت تا با اجرای آن، اولاً مقدمه و پیش‌نیاز بازسازی سایر ساختارها محقق شود و ثانیاً شورای عالی بتواند با به‌دست آوردن الزامات فرماندهی از جمله بازوهای پژوهشی، رصدی و راهبری، بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه کشور را عالمانه‌تر، متقن‌تر و دقیق‌تر طراحی کند. در ادامه، فرآیند تدوین طرح، نتایج حاصل از تحلیل نظرات ذی‌ربطان و سرانجام طرح تحول شورای عالی انقلاب فرهنگی به‌عنوان مرکز فرماندهی حوزه فرهنگ، ارائه می‌شود.

۳- فرآیند انجام کار

در پی تأکید رهبر معظم انقلاب بر ضرورت بازسازی انقلابی ساختار فرهنگ و رسانه کشور در تاریخ ۱۴۰۰/۶/۶، دبیرخانه طرح کلان و معماری ساختار فرهنگ و رسانه با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی، کمیسیون فرهنگی مجلس و دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، به منظور ارائه طرح بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه ذیل شورای راهبری با ترکیب مقام‌های عالی این نهادها تشکیل شد.

دبیرخانه، بهره‌گیری از سازوکار مشارکتی و تجمیع نظرات طیف وسیعی از نخبگان و صاحب‌نظران را خط‌مشی اصلی خود قرار داد. لذا از مسیرهای مختلف اقدام به تأمین محتوا و سپس تحلیل و نظام‌مندسازی آن‌ها نمود و از تولید محتوای جدید اجتناب گردید:

أ- **فراخوان عمومی** اهالی فرهنگ، هنر و رسانه توسط وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس سازمان تبلیغات اسلامی و دریافت نظرات در سامانه معرفی شده.

ب- اخذ نظرات، ایده‌ها و طرح‌های مرتبط از **ادارات کل استانی** وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان تبلیغات اسلامی.

ت- دریافت پژوهش‌ها، نکات و نظرات **دستگاه‌های سیاست‌گذاری، پژوهشی و اجرایی** مرتبط با حوزه علم، فرهنگ و رسانه به‌ویژه دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و اندیشکده‌ها

ث- برگزاری **نشست‌های مشورتی** با حضور اهالی فرهنگ و رسانه در **تهران و استان‌ها**؛ و احصاء نظرات.

ج- تحلیل محتوای **کتاب‌ها، پژوهش‌ها و مقالات** مرتبط در فضای حوزوی، دانشگاهی و نخبگانی.

ح- بررسی محتوای منتشر شده در **رسانه‌های رسمی** مانند مطبوعات و خبرگزاری‌ها و **رسانه‌های اجتماعی**.

در ادامه گام‌های اجرایی و مسیرهای تأمین محتوا به تفصیل ارائه می‌شود.

- تا به امروز ۴۲۱ نفر از درگاه معرفی‌شده برای فراخوان عمومی به ارائه نظرات خود پرداخته‌اند و درحالی‌که حدود ۱۷۶ عنوان از طرح‌های ارسالی ساختارمند بوده است، کلیه مطالب ارسالی در دبیرخانه، بررسی و تحلیل محتوا گردید. فرآیند تحلیل محتوا شامل مطالعه کامل متن، استخراج گزاره‌های مرتبط با هر سرفصل و صورت‌بندی آن ذیل عناوین احصاء شده است.
- هم‌زمان با تحلیل مطالب ارسال‌شده، کتاب‌ها، پژوهش‌ها، مقالات و مصاحبه‌های منتشرشده در فضای عمومی و دانشگاهی از سوی نخبگان و صاحب‌نظران در مورد موضوع ساختار فرهنگ و رسانه نیز تحلیل و دسته‌بندی محتوایی می‌گردد.
- در ابتدای مهرماه، شورای مشورتی با حضور خبرگان تعیین‌شده از سوی شورای راهبری طرح تشکیل گردید و در دو جلسه ابتدایی به بحث و تبادل نظر به صورت جمعی پرداختند. با عنایت به وجود رویکردهای متفاوت به طرح، تصمیم گرفته شد تا مباحث در قالب کارگروه‌های شش‌گانه با عناوین زیر پیگیری گردد:

- فرصت‌محور (با رویکرد توجه به ظرفیت‌های انقلاب اسلامی برای جهش)

- مبنامحور (با رویکرد ترسیم وضع مطلوب مبتنی بر مبانی نظری)
- نهادمحور (با رویکرد اصلاح نهادی و سازمانی ساختارهای موجود)
- مسئلهمحور (با رویکرد تمرکز بر چند مسئله اصلی)
- تحول محور (با رویکرد بازطراحی متناسب با تغییرات اساسی عصر جدید و تحول در مدل حکمرانی)
- راهبردمحور (با رویکرد چارچوب مفهومی حکمرانی حوزه فرهنگ)

ضروری است ذکر کنیم که برخی از کارگروه‌ها به جهت مشغله اعضا به دلیل حضور آنان در مسئولیت‌های جدید تشکیل نگردید. تعدادی از کارگروه‌ها نیز پس از بحث‌های داخلی، از ارائه طرح با رویکرد خود منصرف گردیدند. به جهت نظم ذهنی مشارکت‌کنندگان در طرح، ترسیم ساختار مطلوب خروجی و الزامات آن که از ضروریات بود، به این صورت طراحی شده است:

- رویکرد انجام پروژه، حوزه تحول (حکمرانی، سبک زندگی، حکمرانان و ...) و نقطه تمرکز
- اصول، مبانی و تقریر از فرهنگ
- سیاست‌ها و الزامات نحوه حکمرانی مطلوب
- چرخش‌های کلیدی تحول‌آفرین
- برنامه‌های پیشران و کلیدی
- آرایش نهادی و مدل مصور ساختاری
- تقسیم وظایف و تعیین حیطه اختیارات
- ارائه راهکارهای مشخص
- زمان‌بندی راهکارها
- الزامات اجرای موفق پروژه
- تعیین راهبر یا راهبران اجرای پروژه (شخص حقیقی یا حقوقی)

در این راستا از همه مشارکت‌کنندگان دعوت شد تا محتوای خود را در این قالب به دبیرخانه طرح ارائه کنند.

۱- با پیگیری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تاکنون ۳۰ نفر از مدیران کل استان‌ها، ضمن ارائه نظرات و طرح‌های مکتوب خود، فعالان زیست‌بوم استانی حوزه فرهنگ و رسانه را معرفی کرده‌اند. توسعه ارتباط و جمع‌آوری نظرات این شبکه فرهیخته در قالب چند گروه کاری در حال انجام است.

۲- از طرفی دیگر، در راستای گردآوری نظرات نهادهای فرهنگی رسمی کشور، از مسیر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی فراخوانی به چهارده نهاد فعال جهت ارائه نظرات و مشارکت در این طرح ارسال شده است. متأسفانه تعداد محدودی از این نهادها در فراخوان مشارکت کرده‌اند.

۳- مبحث بازسازی ساختار و نظام رسانه‌ای، در معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در حال انجام و نشست‌های متعددی با صاحب‌نظران این حوزه به‌صورت خاص برگزار شده است.

۴- در تعامل مستمر با دبیر محترم شورای فرهنگ عمومی کشور، فعال شدن شوراهای فرهنگ عمومی در استان‌ها و مشارکت فعالانه در پیشبرد طرح پیگیری شد. از طرف دیگر هماهنگی لازم با مسئولین محترم شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه برای همکاری در طرح صورت گرفته است.

۵- بررسی داده‌های موردنیاز در تصمیم‌گیری در دستور کار جاری دبیرخانه است. سه گزارش بودجه‌نمای فرهنگ با محوریت بررسی نهادی، موضوعی و استانی ردیف‌های فرهنگی دستگاه‌های فرهنگی و غیرفرهنگی در بودجه کشور، منتشر شد. گزارش بعدی که به بررسی فعالیت‌های خارج از شمول بودجه عمومی در حوزه فرهنگ می‌پردازد، در حال تنظیم است. در تلاشی دیگر، ۷ گزارش نقشه وضعیت صنایع فرهنگی کشور تهیه شده و تکمیل سایر نقشه‌ها سرعت گرفته است.

۶- فعال‌سازی ظرفیت پژوهش‌شکده‌ها، اندیشکده‌ها، تشکل‌های علمی و دانشجویی و حلقه‌های میانی در قالب نشست‌هایی پیگیری می‌شود. همچنین مدلی برای حمایت از پایان‌نامه‌ها و مطالعات دانشگاهی طراحی و در تعامل با چند دانشگاه اجرایی شده است.

۷- تلاش دیگری که با مدیریت و همکاری دبیرخانه محترم شورای عالی انقلاب فرهنگی صورت گرفت، فعال‌سازی سامانه هم‌اندیشی، برای مشارکت همه ذی‌ربطان در تدوین طرح است. این سامانه امکان جمع‌سپاری را تسهیل خواهد کرد.

۸- در راستای استفاده از ظرفیت نخبگان در سطح کشور، جلسات هم‌اندیشی استانی در حال انجام است. تاکنون شهرهای اصفهان، اهواز، تبریز، مشهد و همدان میزبان این نشست‌ها با حضور اعضای دبیرخانه طرح بوده‌اند. به‌صورت خاص امام جمعه محترم اهواز با وقت‌گذاری، هیئت اندیشه‌ورز دفترشان را مأمور به پیگیری و ارائه طرح کردند. همچنین با همکاری رسانه‌ها و فعالین خبری در استان‌ها، صاحب‌نظران در عرصه‌های گوناگون دعوت می‌شوند تا ایده‌ها و طرح‌های خود را در موضوع بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه ارائه دهند و دبیرخانه پوشش رسانه‌ای این نظرات را پیگیری کرده است.

تا امروز نظرات بیش از ۹۰۰ نفر در قالب‌های گوناگون گردآوری شده است و تلاش مرکز راهبردی فرهنگ و رسانه بر این است که با همدلی و مشارکت جمعی نخبگان، صاحب‌نظران، فعالان عرصه فرهنگ و تشکل‌های مردمی، این پروژه مدل موفق از هم‌اندیشی و کار جمعی در قالب یک مشارکت وسیع و فراگیر و نیز خروجی مشخص کاربردی باشد

۴- تحلیل محتوا و گزاره‌های کلیدی

با مشارکت و اخذ نظر حدود ۹۰۰ نفر از نخبگان و فعالین فرهنگی و تحلیل محتواها در دبیرخانه طرح، تاکنون بالغ بر ۱۹۳۰ گزاره راهبردی استخراج شده است. در ادامه به پرتکرارترین و اصلی‌ترین گزاره‌ها که در دو مرحله خلاصه و گزینش شده‌اند، اشاره می‌شود:

▪ توصیف وضع موجود:

- ضعف در کیفیت، تربیت و حمایت از نیروی انسانی کارآمد در حوزه فرهنگ؛
- وجود تعارض، تداخل و تشتت در سطوح سیاست‌گذاری، کارکرد و عملکرد نهادهای فرهنگی؛
- عدم توجه لازم به اقشار مختلف مخاطب در سطح ملی و بین‌المللی؛

- فقدان الگوی تعاملی و عدم هم‌افزایی نهادهای فرهنگی؛
- نبود مرجعیت واحد مقتدر در سیاست‌گذاری و فرماندهی حوزه فرهنگ و بالتبع عدم مسئولیت‌پذیری در قبال بحران‌های فرهنگی؛
- ساختار سیاست‌زده، بی‌ثبات و بروکراتیک فاقد ظرفیت تحول‌آفرینی؛
- عدم درک صحیح از اقدامات و الگوی عملیاتی دشمن و واکنش هوشمندانه و بهنگام؛
- اسناد بالادستی خنثی و دیوانسالارانه، عدم ترسیم مسیر تحقق، کلی، مبهم و تفسیرپذیر، تدوین بدون مشارکت نخبگان و مردم، محافظه‌کارانه، رو به عقب و دور از واقعیت
- عدم شفافیت و نبود عدالت فرهنگی در سطوح سیاست‌گذاری، کارکردی و عملکردی؛
- فقدان سازوکارهای نظارت و ارزیابی عملکرد حوزه فرهنگ و برخورد با مسئولین متخلف و تارک فعل؛
- وابستگی فعالیت‌های فرهنگی به بودجه‌های دولتی؛
- نبود نظام تولید، توزیع، توصیه و مصرف محصولات فرهنگی و تزلزل اقتصاد فرهنگ؛
- عدم بهره‌گیری از ظرفیت‌های پیشران انقلاب اسلامی و ضعف در هویت دینی، ملی و انقلابی؛
- تورم قانونی در عین وجود خلأ قانونی در عرصه‌های مهم؛
- ترسیم وضع مطلوب:
- استیلای امر فرهنگ بر سایر امور اعم از سیاسی و اقتصادی؛
- ارتقای فرهنگ سازمانی و برخورداری حوزه فرهنگ از نیروی انسانی جوان، کارآمد و دانا مبتنی بر کشف و پرورش استعدادها؛
- مردمی‌بودن و مشارکت حداکثری مردم و حلقه‌های میانی در تصمیم‌سازی، اجرا و نظارت؛
- هماهنگی، هم‌افزایی و فرماندهی واحد و مقتدر؛
- توجه به دیپلماسی فرهنگی، کنش فرامرزی و «اتحاد فرهنگی، تمدنی و رسانه‌ای در جهان اسلام»؛
- تقویت فرهنگ‌های بومی و نقش‌آفرینی فعالانه آن‌ها در عرصه ملی و بین‌المللی؛
- مخاطب‌شناسی، مسئله‌شناسی و کنش هوشمندانه براساس شناخت وضعیت و نقاط قوت و دارایی‌ها؛
- گفتمان‌سازی فرهنگی و ترسیم رؤیای تمدن نوین اسلامی با تأکید بر نهادهای اصیل مانند خانواده؛
- تحقق دولت اسلامی و تعالی فرهنگ و سبک زندگی حکمرانان؛
- آینده‌پژوهی و آینده‌نگری و اجتناب از روزمرگی؛
- توجه به اقتصاد فرهنگ، دیپلماسی اقتصادی در حوزه فرهنگ و پایدارسازی زنجیره تولید، توزیع، توصیه و مصرف صنایع فرهنگی؛
- اتصال نهاد علم و فرهنگ و تعامل دوسویه؛
- راهکارهای بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه:
- تبدیل شورای عالی انقلاب فرهنگی به قرارگاه فرهنگی با کارکرد فرماندهی حوزه فرهنگ و اجتناب از سیاست‌گذاری صرف و منفک از اجرا و نظارت؛
- اعطای بازوی برنامه‌ریزی، راهبری و نظارت به شورای عالی انقلاب فرهنگی و به‌طور خاص به اعضای حقیقی با مأموریت‌های مشخص موضوعی، عرصه‌ای و مخاطبی؛
- نقش‌آفرینی شورای عالی انقلاب فرهنگی در تدوین طرح‌ها و لوایح به‌ویژه برنامه و بودجه سالانه؛
- بهره‌گیری ترکیبی از مدیران نظریه‌پرداز، راهبردنکار و مسلط به اجرا در مرکز فرماندهی؛

- ایجاد کمیسیون مشترک میان شوراهای عالی انقلاب فرهنگی، فضای مجازی و امنیت ملی؛
 - اجرای برنامه احیای پیوست فرهنگی در کشور از طریق ایجاد شرکت‌های مشاور؛
 - شناسایی دارایی‌های سخت و نرم فرهنگی و خارج کردن از رکود به نفع گروه‌های مردمی؛
 - ایجاد ساختار مسئول و متولی توسعه و ارتقای منابع انسانی حوزه فرهنگ در راستای تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد و تحول‌گرا؛
 - افزایش دامنه مخاطب برنامه‌های فرهنگی و عمق راهبردی انقلاب اسلامی از طریق حضور مؤثر و کنش فرهنگی فرامرزی با بهره‌گیری از ظرفیت خرده‌فرهنگ‌های بومی؛
 - ایجاد ساختار متولی تحقق دولت اسلامی و مطالبه‌گر درخصوص منش و سبک زندگی حکمرانان؛
 - بازنگری در ساختارهای فرهنگی موجود در راستای چابک‌سازی، حذف موازی‌کاری و تقسیم کار مسئله‌محور و مخاطب‌محور؛
 - مسئله‌محوری نهاد علم و تعامل دوسویه با نهاد فرهنگ؛
 - ایجاد اتاق وضعیت فرهنگ (شناخت جامعه، مخاطب، ظرفیت‌ها و اثربخشی برنامه‌ها)
 - هماهنگی و هم‌افزایی ظرفیت پژوهشگاه‌ها و تقسیم کار موضوعی، عرصه‌ای، داخلی و بین‌المللی
 - ایجاد سازوکارهای مؤثر نظارتی و پایش مستمر از جمله سامانه شفافیت و نظارت مردمی؛
 - ارتقاء سهم کالاهای فرهنگی در سبد خانوار و توجه به نهادهای مالی دینی مانند وقف و نذر در اقتصاد فرهنگ؛
 - تسهیل و حمایت فضای نوآوری فرهنگی با تأکید بر فعال‌سازی نوجوانان؛
 - ایجاد مرکز مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن و گروه واکنش سریع در راستای مقابله مؤثر و هوشمندانه؛
- البته محتوای مرتبط با برخی سرفصل‌های مهم و کلیدی که می‌توانند پیش‌نیاز و پیش‌ران بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه محسوب شوند، آن‌طور که باید و شاید پر حجم و دقیق نیست یا به بیان بهتر تاکنون دبیرخانه، محتوای کمتری ذیل این سرفصل‌ها یافته است:
- توصیف وضع موجود
 - شناسایی وضع موجود ساختارهای کشور در زمینه وظایف، اختیارات، کارکردها، گستره فعالیت (محلی، ملی، بین‌المللی)، جامعه مخاطب و سرمایه اجتماعی؛ و تحلیل تداخل‌ها، تعارضات و خلأها؛
 - شناسایی حلقه‌های میانی، کارکردها، گستره فعالیت، دامنه مخاطب، و مدل تعامل آن‌ها با مردم و حاکمیت؛
 - شناسایی وضعیت زنجیره ارزش محصولات فرهنگی؛
 - استخراج قوانین و مقررات مرتبط با آمایش دستگاه‌های فرهنگی و حوزه فرهنگ؛
 - وضعیت آمایش و اطلس حوزه فرهنگ در زمینه ساختارها، امکانات، فضاها و منابع انسانی حوزه فرهنگ
 - شناسایی امکانات، سرمایه‌ها، ظرفیت‌ها و منابع راکد؛

- ترسیم وضع مطلوب
 - بررسی معایب، مزایا و ترجیح ساختارهای حکمرانی مبتنی بر موضوعات فرهنگی، صنایع فرهنگی، ابزارهای حکمرانی، کارکردها، مخاطب، غایات کنش امر فرهنگی؛ و سطح مطلوب جایابی و تقدم هرکدام بر دیگری؛
 - ارزیابی معایب، مزایا و ترجیح شیوه‌های مختلف مدیریت فرهنگی از جمله تصدی‌گری، تنظیم‌گری و تسهیل‌گری؛ و تجویز هرکدام در سطوح مختلف حکمرانی؛
 - بررسی معایب، مزایا و ترجیح حکمرانی فرهنگی تمرکزگرا در مقابل حکمرانی توزیع‌شده (در سطح کنشگری: حاکمیت، دولت، هنرمندان، چهره‌ها، کنشگران خرد و مردمی و... - در سطح جغرافیایی: منطقه‌ای، استانی، محلی و...) و تجویز هرکدام در سطوح مختلف؛
 - ارزیابی معایب مزایا و ترجیح درآمدزایی محصولات فرهنگی در مقابل فراغت اهالی فرهنگ از حوزه اقتصاد؛
 - مدل‌ها و شاخص‌های سندنویسی و برنامه‌ریزی مطلوب در حوزه فرهنگ؛
 - مدل‌های برنامه‌ریزی، تخصیص و نظارت بر بودجه عملیاتی در حوزه فرهنگ؛
 - مدل‌های پژوهش‌های فرهنگی با تأکید بر کاربردی‌سازی پروژه‌های پژوهشی در عین ابتنا به مبانی نظری؛ (اتصال نهاد علم و فرهنگ)
 - ملاک‌ها و آستانه ضرورت ایجاد ساختار مستقل فرهنگی؛
 - مدل مطلوب حمایت و تعامل حاکمیت با حلقه‌های میانی؛
 - مدل‌ها و راهکارهای احیای پیوست فرهنگی در کشور؛
 - مدل‌ها، طرح‌ها و راهکارهای مقابله و جلوگیری از شکل‌گیری جریان نفوذ؛
- راهکارهای بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه
 - نگاشت نظام مسائل فرهنگی به ساختارهای جدید؛
 - ارائه نقشه آمایش نهادها، دستگاه‌های فرهنگی و حلقه‌های میانی؛ برای بازه زمانی مشخص و در حوزه جغرافیایی معین؛
 - پیش‌بینی مقاومت‌ها و آسیب‌های ساختار جدید و ارائه راهکار برای رفع آن‌ها (ملاحظات فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی)

۵- نقش و اهمیت شورای عالی انقلاب فرهنگی در بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه کشور

بررسی گزاره‌های راهبردی اهالی فرهنگ و رسانه نشان می‌دهد بخش عمده‌ای از نظرات، بر ضرورت هماهنگی برنامه‌ها و راهبری امور فرهنگی ذیل یک مرجع واحد تأکید دارند. هیچ گزاره‌ای در دفاع از ساختار کنونی ارائه نشده است و تعداد معتنا به‌ای از راهکارها با تغییرات کوچک ساختاری قابلیت اجرا دارند.

از آنجایی که تحول در شورای عالی انقلاب فرهنگی به‌عنوان رأس هرم حکمرانی حوزه فرهنگ، پیش‌نیاز بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه کشور است و بدون این مهم، حتی با فرض امکان‌پذیری بازسازی سایر اجزای ساختار، مهم‌ترین آسیب کنونی یعنی فقدان هماهنگی، هم‌افزایی و هوشمندی، همچنان پابرجا است؛ بنابراین ارائه طرح تحول و بازسازی ساختار شورای عالی انقلاب فرهنگی در اولویت قرار گرفت تا با اجرای آن، اولاً مقدمه و پیش‌نیاز بازسازی سایر ساختارها محقق شود و ثانیاً شورای عالی بتواند با به‌دست آوردن الزامات فرماندهی از جمله بازوهای پژوهشی، رصدی و راهبری، بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه کشور را عالمانه‌تر، متقن‌تر و دقیق‌تر طراحی کند.

۶- طرح تحول شورای عالی انقلاب فرهنگی

با عنایت به نقش و اهمیت شورای عالی انقلاب فرهنگی و ضرورت تحول در آن پیش از بازسازی سایر ساختارهای فرهنگ و رسانه کشور، طرح تحول شورای عالی انقلاب فرهنگی با **ایده اصلی** تبدیل شورای عالی انقلاب فرهنگی به مرکز فرماندهی و قرارگاه اصلی سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی حوزه علم و فرهنگ تدوین شده است. این ایده توسط دو اقدام اساسی ساختاری پیگیری می‌شود: اولاً اتصال حلقه سیاست‌گذاری راهبردی، اجرا و نظارت بر اجرا در **ستادهای نه‌گانه** و ثانیاً کاهش تشتت و افزایش هماهنگی دستگاه‌ها از طریق **خوشه‌های اجرایی**. ستادها نقش برنامه‌ریزی راهبردی، راهبری و نظارت بر دستگاه‌های اجرایی را بر عهده دارند و دستگاه‌های اجرایی نیز که در ۶ خوشه قرار گرفته‌اند، به‌واسطه سرخوشه‌ها برنامه‌هایشان را براساس سیاست‌ها و راهبردهای شورای عالی هماهنگ و تنظیم می‌کنند. در ساختار جدید، تمامی **شوراهای عالی بخشی، موضوعی و اقماری** گذشته، **منحل** و منابع انسانی کارآمد آن‌ها در ستادهای نه‌گانه به‌کارگیری می‌شوند.

همچنین چابک‌سازی شورای عالی با تغییر ترکیب اعضا، ایجاد مرکز رصد و پایش فرهنگ، تأسیس دفتر برنامه رصد و مقابله با دشمن، ایجاد دفتر پیوست فرهنگی، اجتماعی و عدالت، طراحی سازوکار ارتقای منابع انسانی حوزه فرهنگ و تقویت گروه‌های مردمی و حلقه‌های میانی، از جمله اقدامات مهم طرح تحول هستند که در ادامه به تفصیل به آن‌ها اشاره و طرح مصور ساختار طراحی‌شده و فرآیندها به‌پیوست ارائه می‌شود.

۱-۶- چرخش‌های تحول‌آفرین

چرخش‌های تحول‌آفرین برای طراحی بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه با محوریت شورای عالی انقلاب فرهنگی که مبتنی بر تحلیل محتوا و گزاره‌های کلیدی استخراج شده، در جدول زیر آمده است:

از	به
تمرکز بر سندنویسی و انفکاک بخش سیاست‌گذاری از اجرا	اتصال حلقه سیاست‌گذاری به برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت
تداخل وظایف و دوباره‌کاری	فرماندهی واحد و هم‌افزایی
نقش‌آفرینی اعضای حقیقی حداکثر در تهیه پیش‌نویس مصوبات	اعطای بازوی برنامه‌ریزی، راهبری و نظارت به اعضای حقیقی متناسب با تخصص‌های موضوعی (رئیس ستادها)
تعدد، تشتت، عدم هماهنگی و دوباره‌کاری دستگاه‌های اجرایی	خوشه‌بندی دستگاه‌ها و کنش هماهنگ و تقسیم‌کار شده
فقدان ساختار متولی پیوست فرهنگی	ایجاد سازوکار احیای پیوست فرهنگی در کشور و قائم‌مقام پیوست فرهنگی، اجتماعی و عدالت
عدم اهتمام لازم نسبت به وضعیت جنگی و تهاجم دشمن در حوزه فرهنگ	ایجاد دفتر رصد و مقابله با دشمن به‌منظور شناخت الگوهای دشمن و ارائه آرایش متناسب
عدم نقش‌آفرینی در تدوین اسناد قانونی و دولتی	نقش‌آفرینی فعال در طرح‌ها و لوایح به‌ویژه برنامه و بودجه سالانه
نادیده گرفتن مردم در فرآیند تصمیم‌سازی، نظارت و اجرا	ساختارسازی و طراحی فرآیند مشارکت مردم و حلقه‌های میانی
دبیرخانه صرفاً علمی و نظریه‌پرداز	ترکیبی از مدیران نظریه‌پرداز، راهبردی و اجرایی
فقدان متولی ارتقای منابع انسانی در ساختار	ایجاد ساختار مسئول و متولی توسعه و ارتقای منابع انسانی و فرهنگ سازمانی حوزه فرهنگ
فقدان پایگاه داده ملی از فضاها و امکانات فرهنگی	شناسایی دارایی‌های سخت و نرم فرهنگی و خارج کردن از رکود به نفع گروه‌های مردمی
برنامه‌ریزی صرفاً ملی	حضور مؤثر در مجامع فرهنگی بین‌المللی
همپوشانی برخی از وظایف با شورای عالی فضای مجازی	ایجاد ستاد مشترک در عرصه‌های نیاز به همکاری
کم‌توجهی به ساماندهی صنایع فرهنگی	ایجاد ستاد فعالیت‌های فرهنگ‌بنیان و اقتصاد فرهنگ
انفکاک نهاد علم از فرهنگ و هردو از جامعه	مسئله‌محوری نهاد علم و تعامل دوسویه با نهاد فرهنگ از طریق ستادها
پژوهشگاه‌ها و اندیشکده‌های پراکنده و جزیره‌ای	هماهنگی و تقسیم کار موضوعی، عرصه‌ای، داخلی و بین‌المللی

۲-۶- ضرورت تغییر در ترکیب اعضای شورا

- در برنامه تحولی که در ادامه به تفصیل آمده است، «ستادها» مسئولیت فرماندهی و راهبری بخش‌های مختلف عرصه علم، فرهنگ و رسانه را برعهده دارند. رؤسای ستادها، عضو حقیقی شورا هستند؛ از این رو، اعضای حقیقی باید به‌گونه‌ای انتخاب شوند که توانایی ریاست بر هر یک از این ستادهای تخصصی را دارا باشند و به‌صورت تمام‌وقت برای تحقق وظایف تلاش کنند.
- نظر به تکثر اعضای حقوقی شورا در حالت فعلی، در طرح ارائه‌شده، کاهش اعضای حقوقی مدنظر قرار گرفته است؛ چرا که این اعضا عمدتاً تابع رؤسای قوا هستند. البته رؤسای قوا و معاونان اول آن‌ها در شورا عضویت دارند و رئیس کمیسیون نهادهای فرهنگی حاکمیتی، دولتی و تقنینی نیز عضو شورای عالی هستند. عمده اعضای حقوقی در حالت فعلی، باوجوداینکه دیگر عضو شورای عالی نیستند؛ اما در شورای معین و خوشه‌های مرتبط با حیطه فعالیت‌های دستگاه خود، نقش فعال خواهند داشت.
- دو رئیس برنامه کلان که بر تمام شئون فعالیت‌های شورا تأثیر دارند، از میان اعضای حقیقی انتخاب خواهند شد. این دو برنامه عبارتند از: «برنامه پیوست فرهنگی، اجتماعی و عدالت» و «برنامه رصد دشمن».
- سه عضو حقیقی غیراجرایی نیز در شورای عالی عضویت دارند.
- با این توضیحات، اعضای شورا این‌گونه پیشنهاد می‌گردد: ۱۰ نفر رؤسای قوا، معاونان اول، رؤسای کمیسیون‌های فرهنگی دو قوه و مجموعه‌های ذیل رهبری و دادستان کل کشور؛ ۹ نفر رئیس ستادها؛ ۳ نفر عضو حقیقی غیر اجرایی؛ ۲ نفر رئیس برنامه‌های کلان؛ ۱ نفر دبیر شورا.
- رؤسای ستاد و برنامه‌های کلان پس از انتصاب به عضویت حقیقی در شورا، با انتخاب اعضای شورا و حکم رئیس‌جمهور به ریاست ستاد یا برنامه کلان منصوب می‌شوند.

۳-۶- ترکیب شورای عالی انقلاب فرهنگی (۲۵ عضو)

- رئیس‌جمهور
- رئیس مجلس شورای اسلامی
- رئیس قوه قضائیه
- معاون اول رئیس‌جمهور
- نائب رئیس مجلس شورای اسلامی و منتخب نمایندگان به‌عنوان متولی امور فرهنگ
- معاون اول قوه قضائیه
- رئیس کمیسیون نهادهای فرهنگی ذیل رهبر معظم انقلاب
- رئیس کمیسیون فرهنگی دولت
- رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی
- دادستان کل کشور
- عضو حقیقی غیراجرایی (۳)
- عضو حقیقی دارای مسئولیت فرماندهی (رؤسای ستادهای موضوعی و خطوط برنامه‌ای فرهنگ) (۹)
- رئیس برنامه پیوست فرهنگی، اجتماعی و عدالت (۱)
- رئیس برنامه رصد دشمن (۱)
- دبیر شورا (۱)

۴-۶- شورای معین (۲۸ عضو)

- معاون اول رئیس‌جمهور
- نائب رئیس مجلس شورای اسلامی و منتخب نمایندگان به‌عنوان متولی امور فرهنگی
- معاون اول قوه قضائیه
- رئیس کمیسیون نهادهای فرهنگی ذیل رهبر معظم انقلاب
- رئیس کمیسیون فرهنگی دولت
- رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی
- دادستان کل کشور
- عضو حقیقی غیراجرایی (۳)
- رؤسای ستادهای موضوعی و خطوط برنامه‌ای فرهنگ (۹)
- رئیس برنامه پیوست فرهنگی، اجتماعی و عدالت (۱)
- رئیس برنامه رصد دشمن (۱)
- دبیر شورا (۱)
- مدیران خوشه‌های اجرایی^۱ (۶)

۵-۶- ستادهای راهبری و خطوط برنامه‌ای فرهنگ (۹ ستاد)

ازجمله آسیب‌های مهم ساختار فعلی، چندشغله بودن مسئولین شورای عالی، عدم تمرکز، اهتمام و صرف زمان مناسب برای امور شورا و دبیرخانه، گسست نهاد علم از فرهنگ و هردو از جامعه است. ستادهای نه‌گانه به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که این آسیب‌ها رفع شود؛ چراکه این ستادها به مثابه قرارگاه تخصصی، شأن فرماندهی و راهبری دارند، جنس کنش آن‌ها فعالانه و اثرگذاری آن‌ها پیشینی است. ستادها ضمن مسئول و پاسخ‌گو بودن نسبت به وضعیت فرهنگی کشور، متولی حل مسائل از طریق اتصال نهاد علم و فرهنگ و جامعه هستند و برنامه آن‌ها براساس اهداف و شاخص‌های قابل‌سنجش، در شورای عالی مصوب می‌شود. رؤسای ستادها، عضو شورا بوده و وظیفه دارند به‌صورت تمام‌وقت برای ایفای وظایف تلاش کنند. ازاین‌رو، اعضای حقیقی به‌گونه‌ای انتخاب می‌شوند که توانایی ریاست بر هر یک از ستادهای تخصصی را دارا باشند.

مؤلفه‌های محوری ستاد

- هسته‌های واقعی فکری با مأموریت روشن و مشخص
- مسئول و پاسخ‌گو نسبت به وضعیت فرهنگی کشور
- ارائه‌دهنده پیشنهاد سیاستی، راهبردی، برنامه‌ای و رهنگاشتی به شورای عالی برای تصویب
- فرماندهی و راهبری دستگاه‌های مرتبط به‌مثابه قرارگاه تخصصی
- برآوردن نیازهای داده‌ای و پژوهشی دستگاه‌ها

^۱ همه دستگاه‌های حوزه علم و فرهنگ در ۶ خوشه قرار می‌گیرند. هر خوشه یک سرخوشه دارد که ارتباط شورای عالی انقلاب فرهنگی و ستادها با دستگاه‌ها، به‌واسطه آن‌ها است. سرخوشه‌ها وظیفه تعامل دوسویه، مدیریت و ساماندهی دستگاه‌های عضو را دارند.

ساختار ستاد

- رئیس ستاد و عضو شورای عالی
- شورای مشورتی (۵ نفر)
 - دانشمندان و نظریه پردازان
 - راهبردنکاران و مدیران راهبردی
 - فعالین صنایع فرهنگی و مدیران اجرایی (با رعایت الزامات اجتناب از تعارض منافع)
- معاونت خطمشی گذاری
 - تدوین سیاست‌ها، راهبردها و برنامه‌های ستاد و ارائه به شورای عالی برای تصویب
 - مسئله‌شناسی، اولویت‌بندی و حل مسائل با سازوکار مشارکت نخبگانی و مردمی
 - بررسی مستمر الگوهای عملیاتی و اقدامات دشمن و جریان نفوذ (در تعامل با دفتر برنامه رصد و مقابله با دشمن)
 - تقویت پیشران‌های جامعه اسلامی (جناح مؤمن و انقلابی)
 - تدوین و پیگیری وضعیت شاخص‌های فرهنگی (در تعامل با مرکز رصد و پایش فرهنگ)
 - تدوین پیش‌نویس برنامه و بودجه سالانه و ارائه به معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع فرهنگی کشور
 - نظارت و ارزیابی ماهانه برنامه‌ها و هزینه‌کرد بودجه (در تعامل با معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع فرهنگی کشور)
 - ارتقای مستمر نوآوری در روش‌ها و مدل‌ها
- معاونت راهبری، نظارت و تضمین اجرا
 - راهبری و نظارت بر اجرای سیاست‌ها و تحقق برنامه‌ها
 - ارزیابی پیشرفت و اثربخشی سیاست‌ها و برنامه‌ها
 - ارائه گزارش‌های بررسی عملکرد و پیشرفت کار دستگاه‌های اجرایی به شورای عالی و دیگر مراجع ذی‌ربط

۱- ستاد فرهنگ اسلامی-ایرانی

وظایف:

- ارتقا و بهبود شاخص‌های فرهنگی جامعه
- ترسیم رؤیای اجتماعی مبتنی بر هدف تمدن‌سازی نوین اسلامی
- راهبری دستگاه‌های اجرایی در زمینه تولید محتوای سالم و مفید
- نظارت بر کیفیت محتوای تولیدات فرهنگی
- کاهش میزان و اثرگذاری محتوای ناسالم با بهره‌گیری از سازوکارهای متنوع

دامنه موضوعات:

- اعتقادات و باورهای اسلامی
- اخلاق و ارزش‌های اسلامی
- سبک زندگی اسلامی-ایرانی

- فرهنگ ملی، عمومی و بخشی
- فرهنگ مهدویت و انتظار
- فرهنگ دفاع و مقاومت، ایثار، جهاد و شهادت
- کتاب‌خوانی و افزایش سواد عمومی
- گسترش زبان و ادبیات فارسی
- جهش تولید و مصرف کالای داخلی
- مردمی‌سازی فرهنگ
- گرامی‌داشت‌های ملی و فرهنگی

۲- ستاد امور و شئون معنوی

وظایف:

- احیا و ترویج عبادات، شعائر و مناسک دینی
- راهبری حوزه تبلیغ اصیل و سنتی

دامنه موضوعات:

- اقامه نماز
- ایفاء زکات
- امر به معروف و نهی از منکر
- مساجد
- هیئات
- وقف و امور خیریه
- فعالیت‌های قرآنی
- بزرگ‌داشت مناسبت‌های دینی و معنوی

۳- ستاد فعالیت‌های فرهنگ بنیان و اقتصاد فرهنگ

وظایف:

- پایدارسازی، اتصال و ارتقای زنجیره ارزش صنایع فرهنگی (تولید، توزیع، توصیه و مصرف)
- ارتقای بهره‌وری و مولدسازی صنایع فرهنگی
- بازارپردازی، اتصال صنایع فرهنگی به یکدیگر و به جریان انداختن سرمایه‌های راکد
- نوآوری در روش‌ها و ارتقای اقتصاد فرهنگ

دامنه موضوعات:

- فیلم و سینما
 - سینما
 - پویانمایی
 - تئاتر و هنرهای نمایشی
 - نمایش خانگی
- نشر و محتوای متنی
 - کتاب
 - ادبیات و رمان
 - محتوای دیجیتال

- نوشت افزار
- چاپ
- آوا
 - موسیقی
 - سرود
 - نماهنگ
- تفریح و سرگرمی
 - بازی های دیجیتال
 - اسباب بازی
 - بازی رومیزی و محیطی
 - شهر بازی
 - ورزش همگانی
- مد و پوشش
 - لباس
 - زیورآلات
 - عطر
- فضا، محیط و تبلیغات
 - شهرسازی و معماری
 - فضاهای فرهنگی
 - تبلیغات محیطی
 - تبلیغات مجازی
 - هنرهای تجسمی
 - طراحی داخلی
 - فروشگاه های فرهنگی
- دارایی های معنوی
 - نمادها، شخصیت ها و نشان ها
 - میراث فرهنگی
 - موزه ها
 - جاذبه های فیزیکی
 - غذا
 - آداب و رسوم
 - صنایع دستی
 - گردشگری
 - آرشیوها
- بازارپردازی و خدمات نوین فرهنگی
 - فناوری های نرم و هویت ساز
 - ابزارهای تنظیم گری فرهنگی

- توسعه الگوهای فرهنگی
- الگوسازی محصولات فرهنگی مکمل
- آموزش و مهارت

- توسعه صادرات محصولات فرهنگی
- راهبری و حمایت از اشتغال‌زایی فرهنگی

۴- ستاد امور اجتماعی و جوانان

وظایف:

- تحکیم بنیان خانواده و تدوین و اجرای منشور جامع خانواده اسلامی
- تسهیل ازدواج و تشکیل زندگی جوانان
- ارتقاء شأن، منزلت و کرامت بانوان
- امیدآفرینی و رفع معضل علاقه به مهاجرت
- فرزندآوری و رشد جمعیت باکیفیت
- کاهش آسیب‌های اجتماعی

دامنه موضوعات:

- خانواده
- جمعیت
- بانوان
- جوانان
- امنیت عمومی و اجتماعی
- فرهنگ حفاظت از محیط‌زیست
- عفاف و حجاب
- مهاجرت

۵- ستاد راهبری نقشه جامع علمی کشور

وظایف:

- تحول آموزش عالی (علوم، تحقیقات و فناوری)
- تحول و ارتقاء علوم انسانی
- تحول حوزه‌های علمیه
- بازبینی شاخص‌های ارتقای هیئت‌علمی در راستای افزایش کارآمدی و اثربخشی نهاد علم
- اسلامی شدن دانشگاه‌ها
- حفظ پیشتازی ایران در عرصه علم و فناوری در منطقه و ارتقای رتبه جهانی
- رتبه‌بندی دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و حوزه‌های علمیه مبتنی بر کارآمدی، اثربخشی و حل مسائل جامعه
- ارتقای دانش، مهارت و تعهد نخبگان و اشتغال در بخش‌های مولد
- اتصال زنجیره و تعامل دوسویه نهاد علم با حوزه اجرا و مخاطب (مسئله محوری)
- آینده‌پژوهی و شناسایی روندهای آینده

دامنه موضوعات:

- تولید علم و نظریه‌پردازی
- حوزه‌های علمیه به مثابه نهاد علم دینی

- دانشگاه‌ها به مثابه نهاد علم طبیعی و فناوری
 - آموزش عالی حوزوی و دانشگاهی
 - آموزش‌های غیررسمی
 - حوزه دانش‌بنیان
- ۶- **ستاد امور فرهنگی، اجتماعی و محتوای فضای مجازی (مشترک با شورای عالی فضای مجازی)**

وظایف:

- ساماندهی تولید محتوا در فضای مجازی
- پیشگیری و مهار آسیب‌های ناشی از فضای مجازی
- صیانت از خط، زبان و ادبیات فارسی در فضای مجازی
- ارتقاء سواد فضای مجازی
- سیاست‌گذاری و تدوین برنامه ملی علم و فناوری فضای مجازی متناسب با فرهنگ اسلامی-ایرانی
- ساماندهی سکوها و متناسب‌سازی طراحی و مسئولیت ذی‌ربطان با فرهنگ اسلامی-ایرانی

دامنه موضوعات:

- محتوای فضای مجازی
 - تبلیغات مجازی
 - شبکه‌های اجتماعی
 - سامانه‌های نمایشی برخط
 - فرهنگ و اخلاق کاربری
- ۷- **ستاد رسانه و افکار عمومی (مشترک با شورای عالی فضای مجازی و شورای عالی امنیت ملی)**

وظایف:

- طراحی و پیاده‌سازی نظام جامع اخبار، اطلاعات، ارتباطات و رسانه‌ها
- سرعت در ارائه روایت صحیح
- مقابله با جنگ شناختی دشمن
- امیدآفرینی
- صیانت از افکار عمومی
- ساماندهی چهره‌ها

دامنه موضوعات:

- رسانه‌های اجتماعی
- خبرگزاری‌ها و سایت‌های خبری
- رسانه‌های تصویری کوچک
- چهره‌ها و اثرگذاران فضای مجازی

۸- **ستاد کودک و نوجوان**

وظایف:

- تحول آموزش و پرورش
- تربیت نیروی انسانی کارآزموده و پیرانگیزه بر مبنای فرهنگ اسلامی-ایرانی
- فعال‌سازی قشر نوجوان و مشارکت مؤثر آنان در اجتماع
- استانداردسازی و رتبه‌بندی مهدهای کودک بر مبنای فرهنگ اسلامی-ایرانی

- ساماندهی آموزش‌های رسمی و غیررسمی کودک و نوجوان
- سالم‌سازی، توسعه و ارتقای فضاهای بازی و سرگرمی

دامنه موضوعات:

- کودکان
- نوجوانان
- دختران
- نسل متولدشده در عصر فضای مجازی
- رسانه، فضاها و محیط‌های کودکان و مهدکودک‌ها
- فضاهای تفریح و سرگرمی
- آموزشگاه‌ها و مدارس

۹- ستاد فرهنگ و ارتباطات اسلامی-ایرانی

وظایف:

- حفظ، تقویت و نقش‌آفرینی ملی و بین‌المللی سنت‌های بومی و محلی
- شناسایی مسائل و ارائه برنامه‌های بومی و استانی
- دیپلماسی فرهنگی و ارتقای برنامه‌های برون‌مرزی
- مدیریت و ارتقای تصویر از ایران اسلامی
- هم‌افزایی و همکاری فرهنگی با محور مقاومت
- تعامل با ایرانیان مقیم خارج از کشور

دامنه موضوعات:

- خرده‌فرهنگ‌های بومی و محلی
- استان‌ها و قومیت‌ها
- محور مقاومت
- منطقه غرب آسیا
- عمق راهبردی انقلاب اسلامی
- ایرانیان خارج از کشور

شاخص‌های عمومی رئیس و شورای مشورتی ستادها

- سلامت جسمی، روحی، اخلاقی و اقتصادی
- تسلط توأمان به حوزه نظری انقلاب اسلامی و حوزه اجرا
- اهل مشورت، گفتگو و تعامل با ذی‌نفعان و مردم جوانی
- پرکاری و خستگی‌ناپذیری
- ضدیت با فساد
- تسلط نسبی به حوزه اقتصاد فرهنگ
- شناخت نسبت به مدل‌های عملیاتی دشمن و جریان‌های نفوذ

- تسلط نسبت به مبانی دینی و گفتمان انقلاب اسلامی
- فهم دقیق نسبت به فرهنگ و تحولات فرهنگ
- شناخت نسبت به جامعه ایران
- آگاهی نسبت به ظرفیت‌های بین‌المللی فرهنگ انقلاب اسلامی و محور مقاومت
- ولایت‌مداری
- تحول‌گرایی و دوری از محافظه‌کاری
- نخبگی، ابتکار و خلاقیت
- تکلیف‌مداری، نتیجه‌گرایی، مسئله‌محوری و مأموریت‌گرایی
- آگاهی نسبت به دانش و مسائل روز در حوزه داخلی و بین‌المللی
- آینده‌پژوهی و آینده‌نگری
- نگاه راهبردی به منابع انسانی، کشف استعداد و کادرسازی

شرایط و سازوکار انتخاب رئیس ستاد

- عضویت در شورا با حکم رهبر انقلاب
- نامزدشدن برای ریاست ستاد
- اخذ رأی از شورای عالی
- نصب توسط رئیس‌جمهور

۶-۶- ساختار دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی (پشتیبان و هماهنگ‌کننده و ناظر ستادها، خوشه‌ها و شورا)

- اداره کل دبیرخانه و دفتر نظارت بر حسن اجرای مصوبات
- قائم‌مقام دبیر و رئیس برنامه پیوست فرهنگی، اجتماعی و عدالت
 - طرح احیای پیوست فرهنگی مبتنی بر نظام مؤسسات مشاور فرهنگی
- رئیس برنامه رصد و مقابله با دشمن (قائم‌مقام رئیس ستاد رسانه و افکار عمومی و ستاد امور محتوای فضای مجازی)
 - رصد اقدامات و الگوهای عملیاتی دشمن
 - طراحی برنامه‌ها و ابتکارات مقابله با دشمن
 - تعامل با ستادها در زمینه راهبردننگاری و برنامه‌ریزی مؤثر
- معاونت خط‌مشی‌گذاری، هماهنگی و نظارت
 - تدوین و ارائه پیش‌نویس سیاست‌های کلی علم و فرهنگ
 - هماهنگی، پیگیری و نظارت بر امور معاونت خط‌مشی‌گذاری ستادها
 - هماهنگی، پیگیری و نظارت بر امور معاونت راهبری و نظارت ستادها (پیگیری امور تضمین اجرای ستادها؛ تعامل با دیوان محاسبات، دیوان عدالت اداری و سازمان بازرسی)
- معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع فرهنگی کشور (دبیر کمیسیون تلفیق برنامه و بودجه)
 - مدیرکل بودجه و ارزیابی برنامه‌های فرهنگی کشور

- سامانه شفافیت و ارزیابی بودجه
- هماهنگی و پیگیری امور برنامه و بودجه ستادها
- تعامل با سازمان برنامه و بودجه کشور
- مدیرکل حقوقی
 - پیگیری فعالانه انطباق پیش‌نویس لوایح دولت، طرح‌های مجلس، سیاست‌های کلی با مصوبات شورای عالی
 - پیگیری تدوین و تصویب لوایح، طرح‌ها و آیین‌نامه‌های اجرایی به‌منظور اجرایی‌سازی مصوبات شورا
- مدیرکل منابع و هم‌افزایی‌های دارایی‌ها
 - توسعه سرمایه‌های نرم
 - مدیریت دارایی‌های فیزیکی و سخت
 - سامانه شفافیت دارایی‌ها و حمایت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری از گروه‌های مردمی
 - سامانه رتبه‌بندی فعالان فرهنگی و شفافیت حمایت‌های دریافتی
- معاونت شبکه انسانی
 - دفتر ارتقای منش حکمرانان و پیگیری دولت اسلامی
 - تدوین شاخص‌ها
 - رتبه‌بندی حکمرانان
 - سامانه شفاف ارزیابی وضعیت حکمرانان و نظرسنجی مردمی
 - ارتقای سرمایه اجتماعی نهادهای حکمرانی
 - کاهش گسست میان مردم و حاکمیت با تأکید بر شفافیت و گفتگوهای مردم و حاکمیت
 - ارتقای فرهنگ سازمانی
 - دفتر استعدادیابی، شناسایی و ارتقای منابع انسانی
- معاونت اجرایی
 - ارتقای ابزارهای حکمرانی با مشارکت نخبگان و مردم
 - سامانه شناسایی و حل مسائل ملی با مشارکت مردم و نخبگان مبتنی بر تقسیم وظایف مردمی
 - ارتباط با شبکه حلقه‌های میانی
 - سامانه جمع‌سپاری و نظرسنجی
 - توسعه دسترسی به جلسات، نشست‌ها، خروجی‌های پژوهشی
 - پشتیبانی
 - روابط عمومی
- مرکز رصد و پایش فرهنگ (یکپارچه‌سازی، هم‌افزایی و ادغام بخش‌های رصدی دولتی و حاکمیتی)
 - دفتر به‌روزرسانی شاخص‌های ملی
 - اتاق وضعیت مرکزی
 - ارزیابی و تحلیل هوشمند شاخص‌های فرهنگی جامعه
 - وضعیت پیش‌ران‌های جامعه اسلامی (جناح مؤمن و انقلابی)

- ارزیابی عمق راهبردی انقلاب اسلامی (اتاق وضعیت جامعه مخاطب انقلاب اسلامی)
- ظرفیت‌های بین‌المللی فرهنگی
- ارزیابی پیشرفت و اثربخشی سیاست‌ها و برنامه‌ها
- وضعیت آمایشی محصولات، صنایع، امکانات و فضاهای فرهنگی؛
- ارائه نقشه وضعیت موضوعات، عرصه‌ها و کنشگران فرهنگی
- شبکه رصد موضوعی و تخصصی
- شبکه‌ای متشکل از ۱۰ مرکز رصد تخصصی و بخشی فرهنگ در ۱۰ دانشگاه کشور
- دفتر مطالعات مخاطب
- مرکز راهبردی فرهنگ و رسانه
- شبکه اندیشه و عقلانیت خبرگان/اندیشکده‌ها/پژوهشگاه‌ها
- تقسیم کار موضوعی، ملی و منطقه‌ای
- یکپارچه‌سازی داده‌های علمی و پژوهشی
- مشاوره راهبردی و برنامه‌ریزی به ستادها
- احصاء و اعلام اولویت‌های پژوهشی و محتوایی موردنیاز
- ارتباط با شبکه‌های تخصصی مساجد، هیئات، کانون‌ها، بسیج و...
- ارتباط با دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها (۱۰۰ پایان‌نامه ارزیابی سیاست‌ها و اقدامات فرهنگی در سال)
- بررسی نقشه وضعیت اقتصاد فرهنگ در عرصه‌های مختلف
- مرکز توسعه فعالیت‌های مردمی فرهنگ‌بنیان^۲ (صندوق)
- ساماندهی جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی
- هدایت، راهبری و توانمندسازی افراد و نهادهای مردمی
- ارتقای قدرت نرم
- رده‌بندی فعالیت‌ها و مجموعه‌ها
- توسعه ابزارها و مدل‌های حمایت
- کانون‌های فرهنگی
- حلقه‌های میانی

۷-۶- کمیسیون تلفیق برنامه و بودجه

وظایف:

- تلفیق برنامه و بودجه سالانه دستگاه‌های علم و فرهنگ کشور (ارائه‌شده از سوی ستادها) و ارائه به شورا برای تصویب و ابلاغ
- بررسی گزارش‌های ارزیابی برنامه و بودجه ماهانه (ارائه‌شده از سوی ستادها)
- ارائه گزارش‌های بررسی عملکرد و پیشرفت کار به دبیرخانه

^۲ با توجه به رویش‌های معتدبانه و جوشش‌های فراوان فعالیت‌های فرهنگی در سطوح مردمی، خصوصاً جوانان مؤمن و انقلابی، دستگاه‌های فرهنگی نظام و در رأس آن‌ها شورای عالی انقلاب فرهنگی باید نقش حلقه‌های مکمل و تسهیل‌گر و الهام‌بخش را در فعالیت‌های خودجوش و فراگیر مردمی عرصه فرهنگ برای خود قائل باشند و موانع را از سر راه آن‌ها کنار بزنند. (رهبر انقلاب ۱۳۹۳/۰۷/۲۶)

ترکیب:

- دبیر شورا
- رئیس کمیسیون نهادهای فرهنگی ذیل رهبر معظم انقلاب
- رئیس کمیسیون فرهنگی دولت
- رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی
- معاون فرهنگی و اجتماعی سازمان برنامه و بودجه
- معاون برنامه‌ریزی و توسعه منابع دبیرخانه (دبیر کمیسیون)

۸-۶- خوشه‌های اجرایی

دستگاه‌های اجرایی در شش خوشه قرار می‌گیرند و برنامه‌هایشان را براساس سیاست‌ها و راهبردهای مصوب شورای عالی و به‌واسطه سرخوشه‌ها و تعامل با ستادها تنظیم و از آن‌ها دفاع می‌کنند. در این مرحله، قرار گرفتن دستگاه‌ها ذیل سرخوشه‌ها، به معنی انحلال یا ادغام نیست؛ بلکه خوشه‌بندی در راستای رفع آسیب دوباره‌کاری‌ها و موازی‌کاری‌های ناکارآمد و غیرهوشمندانه و به‌منظور هماهنگی و تقسیم کار موضوعی، مخاطبی و عرصه‌ای صورت می‌گیرد. در این فرآیند آسیب‌ها، زوائد و خلأهای ساختاری شناسایی می‌شوند و در گام بعدی با ارائه طرح تکمیلی بازسازی ساختار فرهنگ و رسانه و تصویب در شورای عالی، برای حذف، ادغام، ترکیب، تغییر یا اضافه تصمیم‌گیری می‌شود.

۱- سازمان صداوسیما (دستگاه‌های رسانه‌ای صوتی و تصویری)

۲- سازمان تبلیغات اسلامی (دستگاه‌های تبلیغی و ترویجی فرهنگ اسلامی-ایرانی)

- دفتر تبلیغات اسلامی
- شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی
- سازمان اوقاف و امور خیریه
- ستاد اقامه نماز
- مرکز رسیدگی به امور مساجد
- ستاد امر به معروف و نهی از منکر
- نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها
- معاونت پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه
- شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه
- مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت
- بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس
- قرارگاه فرهنگی اجتماعی بقیه‌ا...
- بنیاد دائره المعارف اسلامی
- موسسه پژوهشی و فرهنگی انقلاب اسلامی
- مرکز اسناد انقلاب اسلامی
- مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

- پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
- موسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام قدس سره
 - موسسه نشر آثار حضرت امام قدس سره
 - پژوهشکده امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی
 - آستان مقدس حضرت امام خمینی (ره)
- ستاد اجرایی فرمان امام (ره) (بخش‌های فرهنگی)
- بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی (بخش‌های فرهنگی)
- کمیته امداد امام خمینی (ره) (بخش‌های فرهنگی)
- نیروهای مسلح (بخش‌های فرهنگی)
 - سازمان بسیج مستضعفین
 - بنیاد فرهنگی شهید جعفرپور
 - بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس
 - پژوهشگاه دفاع مقدس
 - ستاد مرکزی راهیان نور
 - دفاتر عقیدتی سیاسی نیروهای مسلح
 - بنیاد چهارم خرداد
 - معاونت اجتماعی نیروی انتظامی
- ۳- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (دستگاه‌های مرتبط با صنایع فرهنگی و برنامه‌های حمایتی)
 - وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
 - پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری
 - مرکز مطالعات منطقه‌ای حفظ میراث فرهنگی ناملموس
 - شرکت توسعه ایران‌گردی و جهانگردی
 - وزارت ورزش و جوانان
 - معاونت امور جوانان
 - معاونت فرهنگی و ورزش همگانی
 - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه
 - معاونت فرهنگی اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
 - وزارت کشور
 - سازمان امور اجتماعی
 - سازمان‌ها، معاونت‌های فرهنگی هنری و بخش تبلیغات شهری شهرداری‌ها
 - سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
 - بنیاد سعدی
 - سازمان امور سینمایی و سمعی - بصری
 - سازمان حج و زیارت
 - کتابخانه آیت‌الله مرعشی نجفی
 - موسسه پژوهشی فرهنگ، هنر و ارتباطات
 - بخش‌های اجرایی مرتبط با فرهنگ وزارت فاوا

- سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی
- مطبوعات و خبرگزاری‌ها (ایسنا، ایکنا، برنا و...)
- سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
 - مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی
 - مجمع جهانی اهل بیت
 - دانشگاه اهل بیت
 - دانشگاه مذاهب اسلامی
- نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
- مرکز نشر دانشگاهی
- بنیاد فرهنگ، هنر و ادب آذربایجان
- نهاد ریاست جمهوری
 - معاونت امور زنان و خانواده
 - شورای نظارت بر صداوسیما
 - فرهنگستان علوم ایران
 - فرهنگستان زبان و ادب فارسی
 - فرهنگستان علوم پزشکی ایران
 - فرهنگستان هنر
 - پژوهشکده هنر

۴- وزارت آموزش و پرورش

- کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
- سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک
- موزه تاریخ تعلیم و تربیت
- سازمان آموزش و پرورش استثنائی
- اتحادیه انجمن اسلامی دانش آموزان
- سازمان دانش‌آموزی کشور

۵- شورای عالی حوزه‌های علمیه (دستگاه‌ها و پژوهشگاه‌های علوم دینی)

- شورای برنامه‌ریزی مدیریت حوزه‌های علمیه خراسان
- شورای سیاست‌گذاری حوزه‌های علمیه خاوران
- مرکز مدیریت حوزه علمیه اصفهان
- مرکز مدیریت حوزه علمیه تهران
- جامعه المصطفی العالمیه
- مدرسه عالی شهید مطهری
- موسسه دایره المعارف فقه اسلامی
- فرهنگستان علوم اسلامی
- دانشگاه علوم و معارف قرآنی
- مرکز خدمات حوزه‌های علمیه
- موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)

- دانشکده اصول دین
- موسسه آموزش عالی حوزوی علوی
- ۶- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
- معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- معاونت امور دانشجویی و فرهنگی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری
- پژوهشکده مطالعات فناوری ریاست جمهوری
- پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات
- مرکز همکاری‌های فناوری ریاست جمهوری
- دانشگاه‌ها

۷- پیوست‌ها

- ۱-۷- طرح مصوّر «ساختار مطلوب شورای عالی انقلاب فرهنگی»
- ۲-۷- طرح مصوّر «مدل فرآیندی شورای عالی انقلاب فرهنگی»
- ۳-۷- گزاره‌های راهبردی تحلیل‌شده از شبکه ۹۰۰ نفری نخبگان
- ۴-۷- محورهای هم‌اندیشی بازآرایی نظام رسانه‌ای کشور
- ۵-۷- منابع محتوایی و رسمی بررسی شده در دبیرخانه در حوزه فرهنگ
- ۶-۷- اسامی افراد مؤثر و مشارکت‌کننده در طرح
- ۷-۷- گزارش‌های بودجه‌نما و طراحی‌های انجام شده در رابطه با بودجه